

Tisková zpráva

Postoje českých občanů k obraně ČR - leden 2017

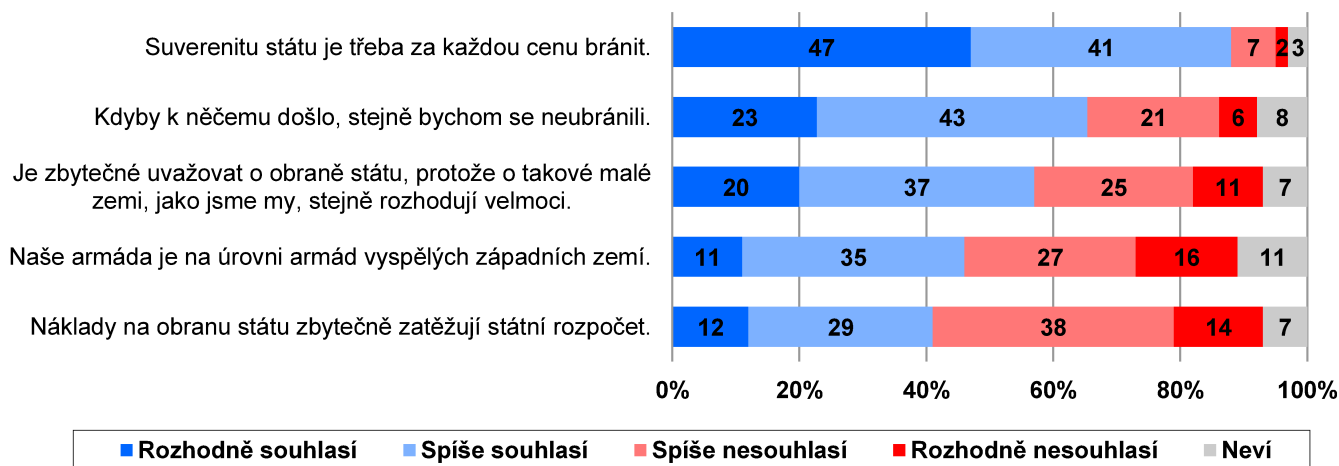
- Česká veřejnost se většinově (88 %) shoduje, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu.
- I přes to 66 % respondentů pochybuje o schopnosti České republiky ubránit se, pokud by k něčemu došlo, oproti více jak čtvrtině dotázaných, kteří s tímto výrokiem nesouhlasí.
- Podíl respondentů považujících armádu ČR na srovnatelné úrovni jako jsou armády západních zemí, je přibližně stejný jako respondentů nesouhlasících s tímto názorem.
- Náklady na obranu jsou v současném i předchozích dvou šetřeních více podporované, než tomu bylo v předchozích letech (tedy mezi lety 2001 a 2013).

Zpracovala:
Jarmila Pilecká
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 593

V lednovém šetření dotazovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění sadu otázek týkajících se postojů veřejnosti k NATO. Popisované výsledky v této zprávě se pojí s obecnými názory na obranu státu. Dotázaní konkrétně vyjadřovali míru souhlasu s výroky spojenými se suverenitou státu, schopností ovlivnit vlastní obranu a armádou České republiky.

Graf 1: Míra souhlasu s výroky o obraně (v %)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 9. 1. - 22. 1. 2017, 1039 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

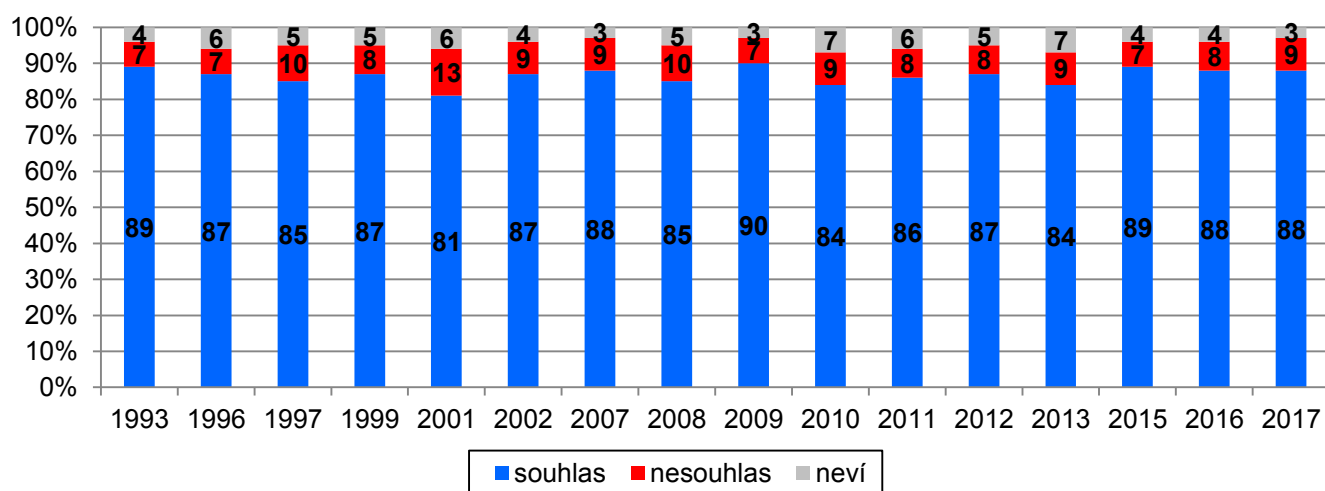
Česká veřejnost se většinově (88 %) shoduje, že suverenitu státu je třeba bránit za každou cenu. Pouze necelá desetina (9 %) s tímto tvrzením nesouhlasí. I přes to 66 % respondentů pochybuje o schopnosti České republiky ubránit se, pokud by k něčemu došlo, oproti více jak čtvrtině dotázaných (26 %), kteří s tímto výrokiem nesouhlasí.

¹ Znění otázky: „Na obranu státu existují nejrůznější názory. Přečtu Vám některé a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte. a) Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit. b) Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet. c) Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí. d) Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili. e) Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmocí.“ Varianty odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí.

Převážná část (57 %) respondentů nepovažuje obranu ČR za podstatnou, protože patříme mezi malé země, jejichž osud mají stejně v rukou velmocí. V opozici k tomuto výroku zůstává 36 % české veřejnosti. 46 % respondentů pokládá úroveň naší armády za srovnatelnou s armádami západních zemí, přibližně stejná část dotázaných (43 %) si pak myslí, že naše armáda je méně vyspělá než tyto armády. Pokud jde o náklady na obranu, ty vnímají jako zbytečnou zátěž pro státní rozpočet přibližně dvě pětiny (41 %) obyvatel, více jak polovina (52 %) tento názor nesdílí (více viz graf 1).

Z dlouhodobého hlediska česká veřejnost vnímá jako podstatné bránit suverenitu státu (viz graf 2a), stabilně je proti tomuto názoru přibližně desetina respondentů (v průměru za sledované období 9 %).

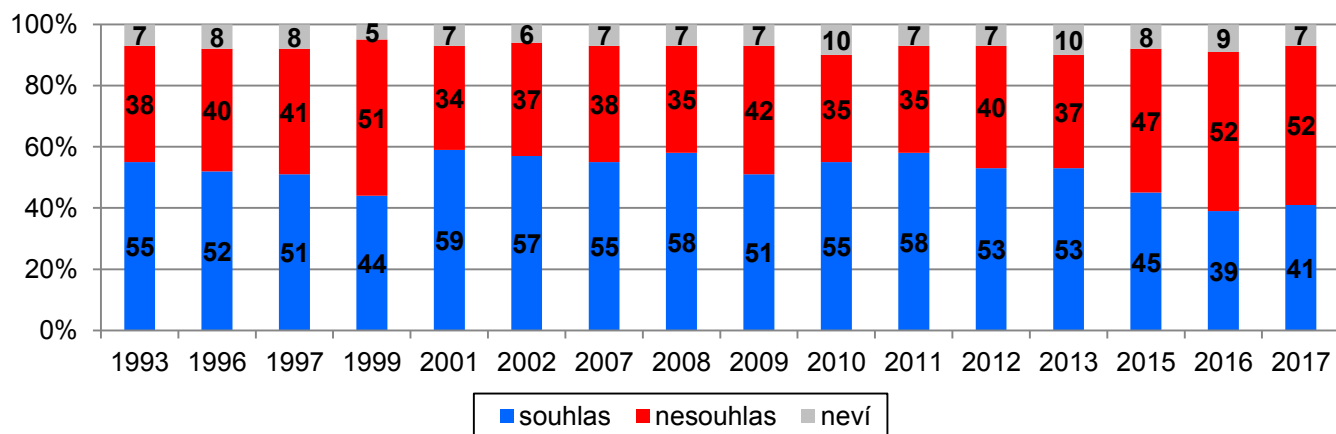
Graf 2a: Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit - časové srovnání (v %)

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů rozhodně + spíše souhlasí, respektive rozhodně + spíše nesouhlasí.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Náklady na obranu jsou v současném i předchozích dvou šetřeních více podporované, než tomu bylo v předchozích letech (tedy mezi lety 2001 a 2013), kdy v české společnosti převažoval názor, že náklady na obranu jsou jen zbytečnou zátěží pro státní rozpočet. Podpora investování do armády ze strany státu je tedy výraznější především v posledních třech letech, dále pak i v roce 1999, kterému se spolu s loňským šetřením současné výsledky nejvíce blíží (viz graf 2b).

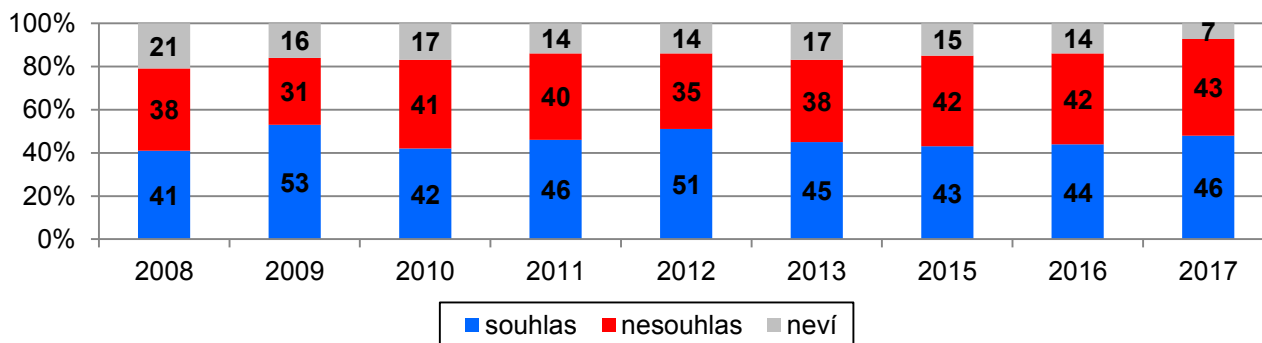
Graf 2b: Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet – časové srovnání (%)

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů rozhodně + spíše souhlasí, respektive rozhodně + spíše nesouhlasí.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V případě srovnání armády ČR s armádami západních zemí je v posledních letech poměrně stabilní a přibližně stejný podíl respondentů, kteří s výrokem o jejich srovnatelnosti souhlasí i nesouhlasí. Nicméně v současném šetření významně poklesl podíl dotázaných, kteří nemají na výrok vyjasněný názor a volí odpověď „neví“ (pokles o 7 procentních bodů oproti roku 2016, více viz graf 2c).

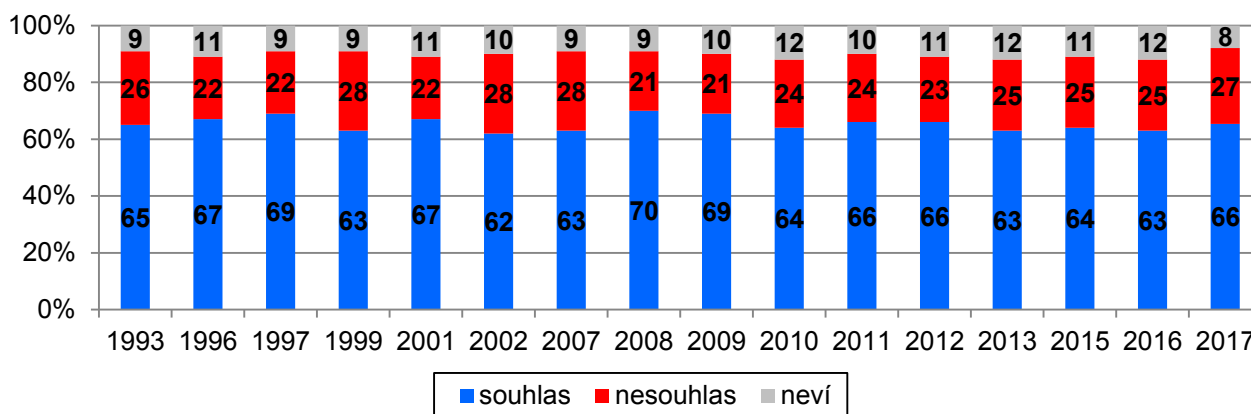
Graf 2c: Naše armáda je na úrovni armád vyspělých západních zemí – časové srovnání (%)

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů rozhodně + spíše souhlasí, respektive rozhodně + spíše nesouhlasí.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Na schopnost ubránit se v případě hrozby má česká veřejnost stabilní názor v čase. Vidíme, že oproti předešlému šetření nedochází k významnějším změnám a výsledky jsou velmi podobné. Pokud bychom srovnali současné šetření s výzkumem z roku 2008, kdy byl názor na možnost naší obrany nejpozitivnější, vidíme, že v aktuálním názorovém rozložení je o 5 procentních bodů více lidí, kteří pochybují o schopnosti ubránit náš stát před hrozbou (více viz graf 2d).

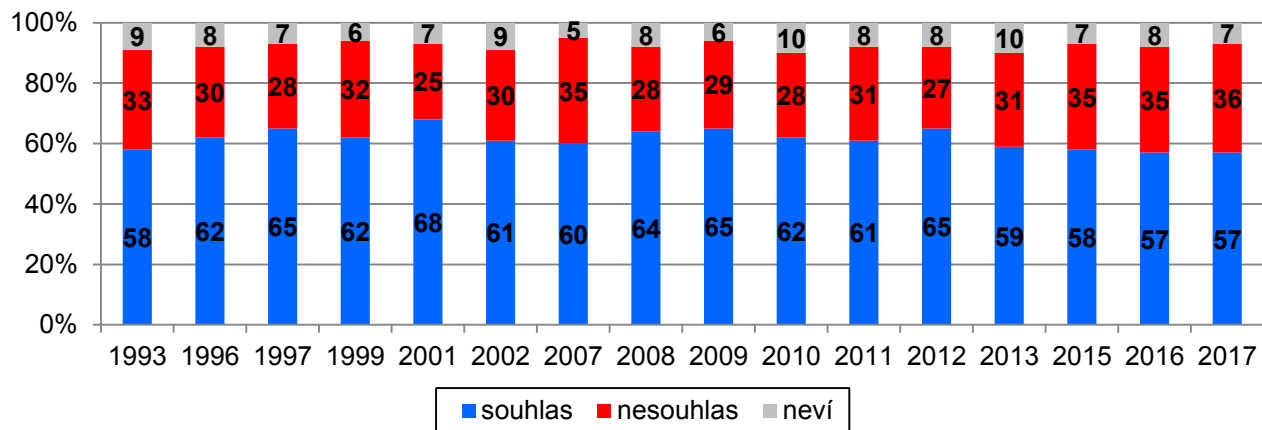
Graf 2d: Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili – časové srovnání (%)

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů rozhodně + spíše souhlasí, respektive rozhodně + spíše nesouhlasí.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z grafu 2e vidíme, že česká veřejnost dlouhodobě považuje otázku obrany ČR za zbytečnou, neboť osud takové malé země je stejně v rukou velmocí. I přesto tento názor v posledních letech mírně oslabuje a pozvolna stoupá podíl lidí, kteří nepovažují úvahy o možnostech obrany ČR za zbytečné. Od roku 2012 narostl podíl těch, kteří s daným výrokem nesouhlasí o 9 procentních bodů.

Graf 2e: Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi, jako jsme my, stejně rozhodují velmoci – časové srovnání (%)

Poznámka: Údaje v grafu představují součty podílů rozhodně + spíše souhlasí, respektive rozhodně + spíše nesouhlasí.
 Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-01</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>9. 1. - 22. 1. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1039</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>244</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.40</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>PM170216b</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>16. února 2016</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Jarmila Pilecká</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".